Tampereen yliopisto

Annastiina Torikka

”IBLAND UNDRAR JAG ATT *HOW IS THAT EVEN POSSIBLE*?”

Kodväxlingens funktioner i en finlandssvensk och finsk podcast

Fakulteten för informationsteknologi och kommunikation
Studieinriktningen i nordiska språk
Kandidatavhandling
Maj 2024

SAMMANDRAG

Annastiina Torikka: ”Ibland undrar jag att *how is that even possible*?” Kodväxlingens funktioner i en finlandssvensk och finsk podcast.
Kandidatavhandling
Tammerfors universitet
Fakulteten för informationsteknologi och kommunikation
Studieinriktningen i nordiska språk
Maj 2024

I den här kandidatavhandlingen undersöker jag kodväxling i en finsk och finlandssvensk podcast. Syftet med min avhandling är att ta reda på vilka funktioner kodväxlingen har i dessa podcaster samt jämföra möjliga skillnader som förekommer angående kodväxling. Mina frågeställningar är följande: 1. Vilka funktioner har kodväxling i en finlandssvensk och finsk podcast? 2. Hur skiljer sig kodväxling och dess funktioner i de här två podcasterna?

Materialet för den här avhandlingen består av två podcaster och jag har valt två avsnitt från båda podcasterna. Båda podcasterna finns på Yle Arenan. Den finlandssvenska podcasten heter *Våra ogooglade liv* och den finska podcasten är *Iltapäiväkahvit* (Eftermiddagsfika). Jag har valt avsnitten på grund av deras ämnen för att få samma utgångspunkter för diskussionerna i båda podcasterna. Som metod använder jag kvalitativ innehållsanalys.

Den teoretiska översikten i den här avhandlingen baserar sig på tidigare forskning inom forskningsfältet kodväxling. Kodväxling syftar på användning av olika språk i samma samtal eller mening. De mest centrala teorierna i den här avhandlingen är olika typer av kodväxling och kodväxlingens funktioner. Jag diskuterar även tvåspråkighet ur kodväxlingens synvinkel samt mediespråk.

Resultatet visar att kodväxlingen oftast har en *referentiell* funktion i de här två podcasterna. Mestadels hänger den här funktionen samman med att programledarna vill hänvisa till något, men orsaken till användningen av den referentiella funktionen kan även vara bristande kunskaper i ämnet som diskuteras i podcasten. Kodväxlingens *fatiska* funktion förekommer ganska ofta i den finlandssvenska podcasten och den här funktionen syftar till ett stilbyte i samtalet. Resultatet visar att programledarna i den finlandssvenska podcasten kodväxlar betydligt mer än i den finska podcasten. Detta beror antagligen på tvåspråkighet och kan anknyta till att kodväxling ofta förknippas med tvåspråkighet.

Nyckelord: kodväxling, funktion, podcast

Originaliteten av denna avhandling har granskats med Turnitin Originality Check-programmet.

TIIVISTELMÄ

Annastiina Torikka: ”Ibland undrar jag att *how is that even possible*?” Kodväxlingens funktioner i en finlandssvensk och finsk podcast.
Kandidaatintutkielma
Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta
Pohjoismaisten kielten opintosuunta
Toukokuu 2024

Tarkastelen tässä kandidaatintutkielmassa koodinvaihtoa yhdessä suomalaisessa ja suomenruotsalaisessa podcastissa. Tavoitteenani on selvittää, mitä funktioita koodinvaihdolla on näissä podcasteissa sekä vertailla mahdollisia eroja, joita koodinvaihtoon liittyen ilmenee. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat: 1. Mitä funktioita koodinvaihdolla on suomenruotsalaisessa ja suomalaisessa podcastissa? 2. Miten koodinvaihto ja sen funktiot eroavat näissä kahdessa podcastissa?

Tutkimusmateriaalini koostuu kahdesta Yle Areenassa julkaistavasta podcastista, joista molemmista olen valinnut kaksi jaksoa tutkimukseeni. Suomenruotsalainen podcast on nimeltään *Våra ogooglade liv* (Meidän googlaamaton elämämme) ja suomalainen podcast *Iltapäiväkahvit*. Jaksot on valittu samankaltaisten aiheiden perusteella, jolloin keskustelujen lähtökohdat ovat miltei samat molemmissa podcasteissa. Analyysimenetelmänä tässä tutkielmassa käytän laadullista sisällönanalyysiä.

Tämän tutkielman teoreettinen viitekehys koostuu aikaisemmasta koodinvaihtoa käsittelevästä tutkimuksesta. Koodinvaihdolla tarkoitetaan eri kielten käyttöä ja sekoittumista keskustelun aikana. Tärkeimmät tutkielmani lähestymistavat ovat koodinvaihdon eri tyypit sekä koodinvaihdon eri funktiot. Käsittelen myös lyhyesti kaksikielisyyttä koodinvaihdon näkökulmasta sekä medioissa käytettyä kieltä.

Kandidaatintutkielmani tulokset osoittavat, että molemmissa podcasteissa esiintyy eniten koodinvaihdon *referentiaalista* funktiota. Funktio ilmenee usein tilanteissa, joissa puhuja haluaa viitata johonkin ilmiöön tai ei löydä sopivaa ilmaisua sillä hetkellä puhutusta kielestä. Koodinvaihdon *faattista* funktiota esiintyy usein suomenruotsalaisessa podcastissa, ja tämä funktio osoittaa, että puheen tyyli vaihtuu. Tutkielmani tulokset osoittavat myös, että suomenruotsalaisessa podcastissa koodinvaihtoa esiintyy huomattavasti enemmän suomalaiseen podcastiin verrattuna. Tämä johtuu luultavimmin kaksikielisyydestä, ja koodinvaihto yhdistetäänkin usein kaksikielisyyteen.

Avainsanat: koodinvaihto, funktio, podcast

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING 1
1.1 Syfte och frågeställningar 2
1.2 Tidigare forskning 2
1.3 Disposition 3
2 TEORETISK ÖVERSIKT 3
2.1 Kodväxling 3
2.2 Olika typer av kodväxling 4
2.3 Kodväxlingens funktioner 5
2.4 Tvåspråkighet och kodväxling 7
2.5 Yle och mediespråk 7
3 MATERIAL OCH METOD 7
3.1 Material 8
3.1.1 Om podcasten Våra ogooglade liv 9
3.1.2 Om podcasten Iltapäiväkahvit (Eftermiddagsfika) 9
3.1.3 Forskningsetik 9
3.2 Metod 9
4 ANALYS 11
4.1 Kodväxlingens funktioner i de två podcasterna 11
4.1.1 Våra ogooglade liv 11
4.1.2 Iltapäiväkahvit 15
4.2 Skillnader i kodväxlingen mellan de två podcasterna 17
5 SAMMANFATTANDE DISKUSSION 19
KÄLLFÖRTECKNING 20

1 INLEDNING

Podcaster har blivit alltmer populära under de senaste åren, och globalt lyssnar över 400 miljoner personer på dem (Pölönen 2023). I Norden är podcasterna populärast bland 15–45-åringar, högutbildade och bland de som bor i stora städer (Harrie 2020). Ordet *podcast* (förkortat *podd*) betyder en ljud- eller videoinspelning som läggs ut på nätet. Sådana här inspelningar skapar en programserie (Institutet för de inhemska språken 2022.) Ordet användes första gången år 2004 när redaktör Ben Hammersley kombinerade orden ”ipod” och ”broadcast” (Pölönen 2023). *Podcast* lades som ett nyord till Institutet för de inhemska språkens orddatabas år 2005. Då kunde man även börja abonnera på Yles program på datorer eller andra apparater. Numera kan även privatpersoner publicera podcaster. (Eronen 2018.) Podcaster blev dock allmännare i Finland först i slutet av 2010-talet, och till och med år 2019 inleddes artiklar med podcaster som tema genom att ordets betydelse förklarades (Pölönen 2023).

Digitala medier har förändrat mediekonsumtionen, för de erbjuder alltmer innehåll på engelska (Levälahti m.fl. 2023:125). Engelskans starka ställning har redan länge varit synlig på sociala medier och särskilt bland de unga. Det är vanligt att ungdomar byter till engelska och använder enstaka ord eller till och med med fullständiga meningar. Professor Marjatta Palander framhäver att det är naturligt särskilt bland unga att de använder engelska ord (Varis 2015). Det här hänger samman med att många ungdomar nuförtiden har nästan flytande kunskaper i engelska. Stenberg-Sirén (2020:50) konstaterar att engelska kan till och med ersätta finska och svenska. Därutöver påpekar Stenberg-Sirén (a.a.) att det är svårt eller till och med omöjligt att hindra engelskans dominans i underhållningsutbudet. Därför skulle det vara viktigt att erbjuda tillräckligt intressant svenskspråkigt innehåll för finlandssvenska ungdomar.

Engelskans starka ställning kan vara ett hot för medier på minoritetsspråk och till och med försvaga deras kulturella inflytande (Levälahti m.fl. 2023:125). Å andra sidan kan språkgruppens självförtroende och identitet förstärkas via medier på minoritetsspråk (Stenberg-Sirén 2018:33). Stenberg-Sirén (a.a.) konstaterar även att tidigare forskning om minoritetsspråksmedier visar att medierna har en väsentlig betydelse för språkets status samt för den språkliga vitaliteten och talarnas kompetens.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna kandidatavhandling är att undersöka kodväxling i en finlandssvensk och finsk podcast som har ungdomar eller unga vuxna som programledare. Min avsikt är att ta reda på vilka funktioner kodväxlingen har i dessa podcaster samt jämföra eventuella skillnader i kodväxling och dess funktioner. Mina frågeställningar är följande:

1. Vilka funktioner har kodväxling i en finlandssvensk och finsk podcast?
2. Hur skiljer sig kodväxlingen och dess funktioner i de två podcasterna?

Jag vill således veta om det finns skillnader i kodväxlingen mellan två podcaster och vilka funktioner kodväxlingen har i dessa podcaster. Det skulle vara intressant om podcasterna skulle synliggöra eventuella olikheter i den finska och finlandssvenska kulturen. Till exempel konstaterar af Hällström-Reijonen (2012:99) att finlandssvenskarna som befolkningsgrupp i Norden är mest positiva mot engelska lån. Den här aspekten intresserar mig och därför har jag valt mitt material utifrån detta synsätt. I ljuset av tidigare forskning antar jag att de unga i den finlandssvenska podcasten kodväxlar mer än i den finska podcasten. Jag antar också att finlandssvenskar kodväxlar mer till finska än engelska fast de är positiva mot engelska lån.

Såsom jag redan diskuterat, har podcaster blivit populära i Finland först ungefär för fem år sedan. Det finns tidigare forskning om podcaster i olika kontexter (se kapitel 1.2), men det finns ändå inte tidigare forskning om kodväxlingen i podcaster i Finland. Jag ville således ta en finländsk synvinkel på det här ämnet.

1.2 Tidigare forskning

Det finns enbart få tidigare undersökningar om podcaster eftersom den här medieformen är relativt ny. Som undersökningsobjekt har podcasterna etablerats först i slutet av 2010-talet. Podcaster har studerats ur många olika synvinklar och härnäst presenterar jag några undersökningar.

Ur ett samtalsanalytiskt perspektiv finns det relativt mycket tidigare forskning som innefattar bland annat Landgrens (2014) Podcaster ur ett samtalsanalytiskt perspektiv: En studie av två podcastsamtal, Gudmundssons (2024) Könsstereotyper i podcasts: En kvalitativ samtalsanalys med fokus på hur könsstereotypiska samtalsmönster utspelar sig i podcasts samt Lind och Ahlbins (2023) Könsstereotyper i podcasts: En kvalitativ samtalsanalys med fokus på hur könsstereotypiska

samtalsmönster utspelar sig i podcasts. Under de senaste fem åren har det utkommit några kandidatavhandlingar som handlar om kodväxling i podcaster. Korpikunnas (2019) undersöker kodväxling i finlandssvenska och sverigesvenska podcaster i sin kandidatavhandling ”När man int liksom can’t take it anymore” och Svensson (2019) undersökte kodväxling i podcasten ”Har du sagt A får du säga B” i sin kandidatuppsats ”Oh, my god, det här är det bästa jag sett, typ”.

1.3 Disposition

Kandidatavhandlingen består av fem kapitel. I kapitel 1 introducerar jag mitt ämne och presenterar bakgrundsinformation. Jag motiverar syftet med min avhandling och presenterar forskningsfrågorna. I kapitel 2 tar jag upp den teoretiska referensramen för min avhandling och diskuterar mediespråk samt kodväxling i samband med tvåspråkighet. I kapitel 3 presenterar jag mitt material och berättar om de avgränsningar som jag har gjort. I detta kapitel redovisar jag metoden som jag använder i analysdelen för att svara på mina forskningsfrågor. Efter detta följer analysen i kapitel 4. I detta kapitel presenterar jag resultaten av själva analysen och försöker svara på mina forskningsfrågor. Den här kandidatavhandlingen avslutar med en sammanfattande diskussion i kapitel 5. Där drar jag slutsatser av min kandidatavhandling och diskuterar fortsatt forskning om detta ämne.

2 TEORETISK ÖVERSIKT

I det här kapitlet definierar jag först begreppet kodväxling. Efter detta presenterar jag de mest centrala teorierna för min avhandling. Därutöver diskuterar jag tvåspråkighet och kodväxling samt mediespråk.

2.1 Kodväxling

Inom forskningsfältet kan begreppet *kodväxling* definieras på flera olika sätt. Cardner-Chloros (2009:4) konstaterar att kodväxlingen syftar på användning av olika språk eller dialekter i samma samtal eller mening. Det gäller oftast tvåspråkiga personer, men i praktiken påverkar kodväxling alla som är i kontakt med fler än ett språk eller dialekt i större eller mindre utsträckning. Kolu (2017a:130) framhäver att begreppet kodväxling används om konkret språkhandling där talaren växlar mellan två eller flera språk i samma samtal och att kodväxling ingår i tvåspråkigas språkpraktiker. Det kan således konstateras att begreppet kodväxling ofta förknippas med tvåspråkighet. Men såsom Cardner-Chloros (2009:4) påpekar, är det inte alltid bara tvåspråkiga som kan kodväxla.

Kolu (2017a:130) påpekar även att det relativt nya forskningsfältet *translanguaging* förknippas ofta med kodväxling och det erbjuder ett ideologiskt synsätt på kodväxling. När den så kallade traditionella kodväxlingsforskningen fokuserar på inblandade språk som två separata system, granskar translanguaging dessa språk som ”en integrerad helhet”.

Enligt forskningen är det nästan omöjligt att dra gränsen mellan begreppen kodväxling och inlåning (eng. *borrowing*). Kolu (2017a:132) anser att det handlar om ett kontinuum. Med detta menar hon olika utvecklingsstadier av samma företeelse. Alla lånord är kodväxling i början och så småningom blir de etablerade som lånord (Cardner-Chloros 2009:12). Grosjean (2010:58) preciserar att skillnaden mellan kodväxling och inlåning är att lån är anpassning av ett språk till ett annat, medan kodväxling handlar om växling av två språk. Det är inte heller enkelt att dra en tydlig gräns mellan de här två begreppen i min avhandling. Jag har ändå bestämt mig för att utesluta sådana ord som är redan etablerade i finskan eller svenskan. Jag diskuterar detta i underkapitel 3.2 när jag presenterar min metod.

2.2 Olika typer av kodväxling

Poplack är pionjär inom kodväxling. Kodväxling kan indelas i tre olika typer som ursprungligen identifierats av Poplack på 1980-talet. De olika typerna av kodväxling är intrasententiell, intersententiell och tag-växling (t.ex. Appel & Muysken 2005:118; Park 2000:88–96). Med *intrasententiell* kodväxling refereras till växlingar inom meningar. Denna kategori är uppdelad i kodväxling med ett ord och växling med flera ord som omfattar fraser och satser (Park 2000:95). Till exempel är följande mening i mitt material exempel på intrasententiell kodväxling: ”Vi var helt jättenära vänner och nu är du som en *stranger* till mig”. Park (2000:87) påpekar att intrasententiell växling är den mest dominerande typen av kodväxling, vilket också bekräftas av andra studier inom forskningsfältet.

Med *intersententiell* kodväxling hänvisas till växlingar mellan meningar. Förutom fullständiga meningar eller satser anses även ofullständiga och avbrutna meningar eller meningsfragment som enstaka ord vara exempel på intersententiell växling (Park 2000:88). Ett exempel på intersententiell kodväxling i mitt material är följande: ”I could never. Nej nej, absolut inte.” I exemplet handlar den första meningen om kodväxling till engelska med en fullständig mening och i den följande meningen ändras språket tillbaka till svenska.

Ett huvudsakligt kännetecken för *tag-växling* (jfr extrasententiell kodväxling) är att den inte begränsas av meningens syntaktiska struktur och därför kan förekomma var som helst i meningen (Park 2000:90). Tag-växlingar är oftast interjektioner, utfyllnadsord, citat eller idiomatiska uttryck. Två exempel som är tag-växlingar i mitt material är interjektionen ”Go for it!” och det idiomatiska uttrycket ”trouble in paradise”.

2.3 Kodväxlingens funktioner

Kodväxlingens funktioner har diskuterats sedan länge och forskare har identifierat många olika funktioner. Härnäst presenterar jag de mest relevanta funktionerna i min avhandling. Jag presenterar huvudsakligen sex olika funktioner enligt Appel och Muysken (2005), men diskuterar även alternativa funktioner om sådana har identifierats och presenterats. Enbart några preciseringar har gjorts. De sex olika funktionerna enligt Appel och Muysken (2005:118–120) är följande:

1. referentiell funktion
2. direktiv funktion[1]
3. expressiv funktion
4. fatisk funktion
5. metalingvistisk funktion
6. poetisk funktion

När talaren använder kodväxling för att kunna hänvisa till något, har kodväxlingen en *referentiell* funktion. Enligt forskningen är talarna oftast medvetna om den här typen av kodväxling. (Appel & Muysken 2005:118.) Den referentiella funktionen handlar om bristande kunskaper i det språket som talas eller bristande ordförråd om ämnet som diskuteras. Därför kodväxlar talaren oftast med ett enskilt ord till något annat språk. Det bör ytterligare beaktas att ett visst ord från ett annat språk kan vara semantiskt lämpligare för en viss situation. (Appel & Muysken 2005:118.) Tvåspråkiga personer kan även ha vissa samtalsämnen med vilka de oftast använder något visst språk och de kodväxlar därför att de kommer först på ett visst ord i ett annat språk (Kolu 2017a:135). Orsaken till den referentiella funktionen kan även vara att ordet inte existerar i det språk som används (Börestam & Huss 2001:79) och det är därför nästan ett måste att byta språk.

[1] Jag använder ”direktiv funktion” såsom har gjorts i t.ex. Avery (2011).

Kodväxling kan ha en *direktiv* funktion när talaren byter språk för att visa att hen talar till en viss lyssnare (Appel & Muysken 2005:119). Exempelvis kan föräldrarna i finska familjer börja tala tillsammans på engelska om de vill att barnen inte förstår vad de diskuterar. Då exkluderar föräldrarna barnen utanför den där delen av diskussion. Med den här funktionen kan talaren även inkludera en viss lyssnare i samtalet. (Appel & Muysken 2005:119.)

Expressiv funktion är enligt Appel och Muysken (2005:119) ett sätt att uttrycka sin dubbelidentitet (eng. *mixed identity*). Talaren kan betona dubbelidentiteten genom att hen använder två olika språk i ett och samma samtal. Kolu (2017b:87–88) har undersökt kodväxlingen i ungdomssamtal och konstaterar att svordomar och slangord har en *expressiv* samt *metaforisk* funktion. När talaren kodväxlar med svordomar och slangord, ger det en möjlighet att uttrycka sina känslor eller attityder. Uttrycket ”Det är så *fucking* tråkigt” i mitt material har till exempel en expressiv funktion. Kolus precisering verkar vara bra, och den passar delvis bättre i min forskningskontext eftersom denna typ av kodväxling är vanlig bland ungdomar och unga vuxna. Kolu (2017a:151) konstaterar också att talaren uttrycker sitt förhållningssätt till ämnet med expressiv funktion. Förmodligen kan talaren även signalera sin tillhörighet till någon grupp genom att använda kodväxlingens expressiva funktion (Kolu 2017a:154).

De tre sista funktionerna är ganska tydliga och passar för min studie. En *fatisk* funktion syftar till ett stilbyte i samtalet. Den här funktionen kan även uppfattas som metaforisk kodväxling. (Appel & Muysken 2005:119.) Metaforisk kodväxling betyder att talaren kodväxlar för att ge orden olika värdeladdningar och sådana här kodväxlingar kan skapa en stilistisk kontrast (Börestam & Huss 2001:75). En *metalingvistisk* funktion betyder att talaren kommenterar på något sätt sitt språkval i situationen (Appel & Muysken 2005:120). Programledaren kan till exempel säga någon fras på finska och sedan kommentera ”som man säger på finska”, och den senare satsen kan anses som metalingvistisk funktion. Den sista funktionen är *poetisk* och den betyder att talaren använder två språk på ett lekfullt sätt (Appel & Muysken 2005:120). Den följande frasen är ett exempel på den poetiska funktionen: ”*tall* som en tall” (Börestam & Huss 2001:80). Kodväxlingens funktioner är dock inte alltid entydiga. Kolu (2017b:88) påpekar att kodväxlingen kan simultant fylla mer än en funktion samt att man kan göra flera olika tolkningar.

2.4 Tvåspråkighet och kodväxling

De som lever i tvåspråkiga gemenskaper förstår vanligtvis vad som menas med kodväxling och de märker själva om de byter språk. Det kan ändå överraska tvåspråkiga att de kodväxlar i en så stor utsträckning (Gardner-Chloros 2009:15). Cardner-Chloros (2009:14–15) presenterar några talares egna uppfattningar om varför de kodväxlar, och dessa uppfattningar kommer fram i intervjuer och attitydstudier. Tvåspråkiga personer konstaterar själva att orsaken till kodväxling ofta är lathet. Kodväxling är ett lätt sätt att undvika sökandet efter ord i det språk som används. I stället är det enklare att byta språk för en stund. Det finns även vissa situationer eller samtalsämnen som påkallar användningen av ett visst språk (t.ex. Berglund 2008:208).

Det kan tänkas att kodväxling förekommer på grund av bristfälliga språkkunskaper. Men Yow med flera (2018:1084) konstaterar att när tvåspråkiga barn kodväxlar, betyder det inte att de är språkligt inkompetenta utan kodväxling kan förknippas med språklig kompetens. Kodväxling kan även bidra till tvåspråkigas kommunikation genom att dessa kan förtydliga, spetsa till eller mildra budskapet (Berglund 2009:58). Dessutom kan barn använda kodväxling för att stöda utvecklingen av de två språken, speciellt för utvecklingen av det språk som är svagare (Yow m.fl. 2018:1084).

2.5 Yle och mediespråk

De båda podcasterna i avhandlingen är på Yle Arenan. I Yles pressmeddelande (Antila 2024) konstateras att Yle Arenan hade ett bra år under 2023 och att podcasterna spelade en viktig roll i framgången. Den stora allmänheten lyssnar således på olika podcaster på Yles plattform och språket och korrekt språk är viktiga i podcasterna. Enligt Yles verksamhetsprinciper (2024) följer Yle de principer som baserar sig på råd och rekommendationer från Institutet för de inhemska språken. Enligt principerna gäller de här råden och rekommendationerna särskilt för nyheter och aktualiteter.

Svenska Yle har även en egen språkgrupp som har publicerat skriften Röst och språk. I skriften finns det olika råd och rekommendationer till de som är anställda på Svenska Yle. (Institutet för de inhemska språken 2024.)

3 MATERIAL OCH METOD

I detta kapitel presenterar jag mitt material, det vill säga de podcaster som jag analyserar i den här avhandlingen. Jag förklarar även hur jag har gjort materialinsamlingen och hurdana kriterier jag hade

för materialet. Dessutom diskuterar jag forskningsetik och presenterar metoden som jag använder i min avhandling.

3.1 Material

Materialet för den här avhandlingen består av två podcaster, den finlandssvenska podcasten *Våra ogooglade liv* och den finska podcasten är *Iltapäiväkahvit*, och har sammanlagt fyra olika avsnitt, två avsnitt ur varje podcast. Längden av avsnitten varierar från 22 till 33 minuter och har liknande teman. Utgångspunkterna för diskussionerna är med andra ord nästan desamma i båda podcasterna. De två temana är drömmar och vänskap eller andra mänskliga relationer i livet. Avsnittet *Goals i livet* motsvarar Iltapäiväkahvit-podcastens avsnitt *Unelmakarttoja ja rintamaitoa*, och *Töntkär eller singelpingla?* motsvarar Iltapäiväkahvit-podcastens avsnitt *Ystäväkirjoja ja huvinarreja*. Båda podcasterna är på Yle Arenan.

Tabell 1. De valda avsnitten ur Våra ogooglade liv

Avsnitt	**Längd**	**Publiceringsdatum**
Goals i livet	22:50	16.10.2020
Töntkär eller singelpingla?	33:06	13.11.2020

Tabell 2. De valda avsnitten ur Iltapäiväkahvit

Avsnitt	**Längd**	**Publiceringsdatum**
Unelmakarttoja ja rintamaitoa	32:44	22.9.2023
Ystäväkirjoja ja huvinarreja	31:13	6.10.2023

Under materialinsamlingen hade jag några kriterier för valet av podcasterna. Det första kriteriet gällde programledare: de skulle vara ungdomar eller unga vuxna eftersom huvudvikten i denna avhandling är att undersöka kodväxling i ungas tal. Alla dessa fyra programledare är födda i början av 2000-talet. Det andra kriteriet var att programledarna skulle vara vänner för att diskussionen skulle vara så autentisk som möjligt och att de skulle diskutera vardagshändelser. Såsom Loggarfve (2017:40) konstaterar i sin avhandling, används vardagligt språk i livsstilspodcaster medan ”de mer faktainriktade podcasterna” använder avancerat lexikon. Jag återkommer bland annat till denna fråga i delkapitlen 3.1.1 och 3.1.2, där jag presenterar podcasterna mer ingående. Det tredje kriteriet var att podcasterna inte skulle basera sig på ett något specifikt tema, så att det skulle förekomma mer genuin kodväxling i en autentisk situation. Till exempel ska true crime-podcasterna ha ett detaljerat

manuskript, eftersom de fall som beskrivs har mycket information och manuskriptet i dessa situationer gör det lättare att gå igenom detaljerna även i kronologisk ordning. Podcaster indelas således ofta i olika kategorier på sina plattformar. På Yle Arenans webbsida (2024) finns det många olika kategorier som handlar bland annat om livsstil, kultur, true crime, politik och finans.

3.1.1 Om podcasten Våra ogooglade liv

Våra ogooglade liv är den första och för tillfället den enda podcasten på Svenska Yle som har tonåringar som programledare. Våra ogooglade liv riktar sig särskilt till ungdomar. Programledarna Astrid Valtonen och Venla Keurulainen är barndomsvänner som kommer från Sibbo. Såväl Valtonen som Keurulainen gick på gymnasiet vid sidan om inspelningarna av podcasten. (Sandell 2021.) I artikeln (a.a) berättar Keurulainen att de kan diskutera nästan vad som helst i podcasten och att det inte finns någon särskild skillnad mellan samtalen i podcasten och deras samtal överlag. I podcastens premiäravsnitt (2020) tydliggör Valtonen att den bästa beskrivningen av podcasten är att den handlar just om ”allt och ingenting”. Det stämmer eftersom ämnena i avsnitten varierar till exempel från drömmar till lösning av lyssnarnas problem eller från mat till impopulära åsikter.

3.1.2 Om podcasten Iltapäiväkahvit (Eftermiddagsfika)

Den finska podcasten heter *Iltapäiväkahvit*. Programledarna är Vivi Wahlström och Olga Heikkala som är såväl skådespelare som influenser på sociala medier. De skulle kunna beskrivas som två ganska olika, men ändå likasinnade personer. (Heikkala & Wahlström 2024.) På podcastens Instagramkonto preciserar de att de är kollegor och ”bästisar”. I bildtexten tydliggörs att syftet med podcasten uttryckligen är att sätta sig ner vid eftermiddagsfika och tala om vad som har hänt på den senaste tiden. (Ipkpodcast 2023.) Unga kvinnor talar till exempel om livet, olika upplevelser, mänskliga relationer och pinsamma situationer som har hänt dem (Heikkala & Wahlström 2024).

3.1.3 Forskningsetik

Enligt god vetenskaplig praxis har jag informerat alla fyra programledare om hur jag använder deras podcaster i min kandidatavhandling och att föremålet för min avhandling är språket som används i podcasten ur kodväxlingens synvinkel.

3.2 Metod

Som metod använder jag kvalitativ innehållsanalys för att få svar på mina forskningsfrågor. Tuomi och Sarajärvi (2018:104) ger en allmän beskrivning av hur kvalitativ innehållsanalys framskrider och härnäst presenterar jag hur min egen analys går till. Det första steget är att bestämma vad som

intresserar en i materialet, och i denna avhandling fokuseras på kodväxling. Efter detta granskas materialet och i detta fall separeras och markeras alla kodväxlingar som finns i avsnitten. Tuomi och Sarajärvi (a.a.) betonar att allt annat lämnas utanför studien.

Sedan klassificeras, tematiseras eller typiseras materialet, och i mitt fall identifierar jag vilken typ av kodväxling kodväxlingarna i materialet representerar. De olika typerna är intrasententiell, intersententiell och tag-växling som har redan kommit fram i kapitel 2.2. Jag använder denna kategorisering eftersom det underlättar identifieringen av kodväxlingens funktioner. Till exempel är intrasententiella växlingar typiska för växlingar med enstaka ord eller uttryck i en och samma mening, och likaså är det med kodväxlingens referentiella funktion. De olika typerna av kodväxling behövs också senare då jag svarar på min andra forskningsfråga. Jag kommer även att räkna hur många kodväxlingar det finns i podcasterna.

Efter att jag har kategoriserat alla kodväxlingar i de tre olika typerna, börjar jag granska kodväxlingens funktioner enligt Appel & Muysken (2005) för att svara på den första forskningsfrågan. De olika funktionerna är referentiell, direktiv, expressiv, fatisk, metalingvistisk och poetisk. Det sista steget i en kvalitativ innehållsanalys är att skriva om allt det som handlar om kodväxlingen i denna forskningskontext. Jag tar reda på vilka funktioner kodväxlingen har i en finlandssvensk och finsk podcast. För att svara på min andra forskningsfråga behöver jag en analys av kodväxlingens funktioner i båda podcasterna. Jag jämför således kodväxlingens funktioner i de här två podcasterna samt redovisar alla andra skillnader som kan läggas märke till. Jag gör iakttagelser till exempel om hurdana skillnader det finns i mängden av kodväxling eller i olika typer av kodväxling.

Jag analyserar inte sådana ord som finns i Svenska Akademiens ordbok eller i Kielitoimiston sanakirja. Till exempel används orden ”keissi” eller ”feidata” i den finska podcasten, men de är så etablerade i finskan att de upptas i Kielitoimiston sanakirja som finska ord. Jag analyserar inte heller sådana ord och uttryck som inte kan uttryckas på något annat språk. Exempelvis hänvisar programledarna i den finlandssvenska podcasten till TV-serien Naissotilaat som inte har namn på svenska.

Jag transkriberar bara de delar i podcasterna som har kodväxling och är därför relevanta för denna avhandling. Det här kan kallas för grov transkribering. Jag fokuserar alltså endast på verbal kommunikation och inte till exempel på intonationer, pauser eller taltakt.

4 ANALYS

I kapitel 4 presenterar jag mina iakttagelser om materialet som har analyserats. I underkapitel 4.1 koncentrerar jag mig på min första forskningsfråga som gäller kodväxlingens funktioner i dessa två podcaster. Först tar jag upp podcasten Våra ogooglade liv i delkapitel 4.1.1 och efter det analyserar jag kodväxlingens funktioner i den finska podcasten Iltapäiväkahvit i delkapitel 4.1.2. I underkapitel 4.2 presenterar jag hur kodväxlingen och dess funktioner skiljer sig mellan de två podcasterna.

4.1 Kodväxlingens funktioner i de två podcasterna

I den finlandssvenska podcasten förekommer sammanlagt 209 kodväxlingar. I den finska podcasten är antalet mycket mindre och det förekommer 39 gånger växling till något annat språk. I de följande två delkapitlen presenterar och diskuterar jag i detalj vilka funktioner kodväxlingen har i de här två podcasterna. De funktioner som jag analyserar är referentiell, direktiv, expressiv, fatisk, metalingvistisk och poetisk funktion.

4.1.1 Våra ogooglade liv

Fem av sex funktioner är representerade i den här podcasten. Inga av de kodväxlingar som förekommer har en poetisk funktion av kodväxling. De mest frekventa funktionerna är referentiell och fatisk funktion. Härnäst presenterar jag alla funktioner enligt Appel och Muysken (2005) som förekommer i podcasten Våra ogooglade liv samt tar upp några exempel på varje funktion.

Kodväxling med enstaka ord har oftast en referentiell funktion och tyder på att talaren har bristande kunskaper i det talade språket eller bristande ordförråd när det gäller ämnet som talas om (Appel & Muysken 2005:118). Största delen av kodväxlingarna i den här podcasten kan anses ha en referentiell funktion, men enligt min analys är det inte alltid fråga om bristande kunskaper fast programledarna då och då använder något finskt eller engelskt ord i sitt tal. I exempel 1 kodväxlar programledarna till finska med ordet *juttu* fast de har tidigare till och med i en och samma mening använt ordet grej som skulle vara motsvarande ord på svenska för finskans ord ”juttu”. Det kan också läggas märke till att finskans ord *oma* har en referentiell funktion i den här meningen.

(1) Det är också en helt *oma* grej fast det är på ett annat språk, så det är liksom, det är lite sådär *oma juttu*. (Keurulainen & Valtonen 11/2020)

Det kan ändå inte konstateras att programledarna inte har några luckor i ordförrådet eftersom några gånger kodväxlar de därför att de inte känner till ordet eller något uttryck på svenska. I exempel 2

berättar den andra programledaren om hur vänskapen oväntat kan ta slut, men hon känner inte till ett bra uttryck för det här på svenska och väljer att uttrycka saken på finska. Av följande mening framgår varför programledaren använde kodväxling. I exempel 3 kommer den andra programledaren inte ihåg vad *brottare* är på svenska när programledarna diskuterar vad de ville bli i barndomen. I stället för *brottare* används ordet ”painija”. Det verkar också så att programledarna kodväxlar därför att det är ett lätt sätt att undvika att man behöver söka efter ord. Till exempel kodväxlar programledaren med ett ord på finska i exempel 4. Det har även tidigare visats att talaren kan uppleva det mycket lättare att byta språk för ett tag än besvära sig med att söka efter ordet (Gardner-Chloros 2009:14).

(2) Det blir ett bråk eller sen så bara liksom *tyssär* det *seinään*, man vet ju aldrig varför. Jag vet inte någon liksom *expression* på det på svenska. (Keurulainen & Valtonen 11/2020)

(3) Vad är en så(da)n här *painija* på svenska? (Keurulainen & Valtonen 10/2020)

(4) Jag ville bli en så(da)n som hänger från de här trapetserna och gör volter och *temppun* och akrobatier. (Keurulainen & Valtonen 10/2020)

Det finns ganska många enstaka ord eller uttryck som förekommer flera gånger i materialet. Jag visar i tabell 3 de kodväxlingar som förekommer fler än tre gånger i dessa två podcastavsnitt. Funktionen är också referentiell i dessa fall.

Tabell 3. Frekventa ord i Våra ogooglade liv

Ord/uttryck	**Antal**	**Hur användas ordet i podcasten Våra ogooglade liv**
break up	4	”en liksom *break up* mellan…” ”en så(da)n här som *break ups* med mellan liksom par” ”du kan ha det där naturliga *break uper* som så där man glider isär” ”men så finns det såklart också så(da)na *break ups* som är…”
kiva	4	”liksom har en *kiva* liksom kväll eller så här” ”Den där kursen var super*kiva*.” ”Och det är jätte*kiva*” ”det ska också vara jätte liksom *kiva*”
(re)connection	8	”så kan man också ha den här *connectionen*” ”och sen tar man en *reconnection*” ”så där man glider isär, den där *connectionen* ba(ra) *slowly*…” ”…vi har en annan *connection* kanske.” ”Hade ni någon *connection* före det?” ”liksom alltså *I felt a connection*” ”Jag har *connection* till Gud” ”speciellt i högstadiet man såg *some weird people connections*.”
weird	6	”så det är inte så där *weird*” ”Kan man säga partner utan att det låter jätte*weird*?” ”Det är en så(da)n här *weird* grej som bara händer.” ”men ja, jag tycker det är *weird*.” ”Klassifiera, snälla, bara inte era vänner för det är det är bara *weird*.” ”speciellt i högstadiet man såg *some weird people connections*.”
yes	5	”*Yes*!” (4 gånger) ”*Yes* och se(da)n kompisar…”

kaveri	4	”Men sen för att throw in to the mix: *kaveri*.” ”och då känner man också som den där *kaverin*” ”så ska du kunna laga meddelande till *kaveri* nu” ”vi var helt bra *kaverin* nog liksom”
twenty-four seven	4	”*Twenty-four seven*.” ”Nå ingen *twenty-four seven*.” ”jag sa(de) att man måste vara *twenty-four seven* där” ”Den ska inte vara liksom så där fysiskt där *twenty-four seven*”
rude	4	”Om du är sådär jätte*rude*…” ”Det är *rude*!” ”så är det bara sådär, *that's rude*” ”det är bara *rude*.”

Enligt analysen av kontexten handlar inte heller dessa frekventa ord eller uttryck om programledarnas bristande kunskap eller luckor i ordförrådet. Till exempel använder programledarna fyra gånger finskans ord ”kaveri” i stället för svenskans *kompis*. Men det är klart att programledarna känner till och använder ordet *kompis* och det kan höras sammanlagt fem gånger i avsnittet. Även ordet ”kaveri” kan betraktas som en finlandism[2] och närmare sagt är det ett slangord enligt Reuter (2014:27). Även ordet ”kiva” är en finlandism, men det kan klassificeras som ett vardagligt uttryck (Reuter 2014:26). Uttrycket ”break up” och ordet ”connection” kan vara lite överraskande uttryck som kodväxlas till. Programledarna kunde ha använt till exempel svenskans ord *kontakt* i stället för ”connection” och uttrycket *göra slut med* i stället för engelskans ”break up”. Men programledarna har kanske ansett att de här engelska orden är mer lämpliga eller passar bättre i de här sammanhangen. Engelskans ord ”yes” har använts som interjektion sammanlagt fyra gånger, och antagligen är uttrycket ganska etablerat redan såväl i finskan som i svenskan. Två av dessa frekventa ord är adjektiv från engelska: ”rude” och ”weird”. Det skulle vara intressant att veta varför man använder dessa ord så många gånger i stället för *ovänlig* eller *konstig*. Ordet *konstig* kommer fram i materialet i några andra kontexter, så det handlar inte heller om bristande ordförråd. ”Twenty-four seven” har kanske inte ett motsvarande uttryck på svenska, och eventuellt anser programledarna att det är lättare att byta språk för att hänvisa till det här engelska uttrycket.

Det finns även några kodväxlingar som har en direktiv funktion i den här podcasten. Med den här funktionen kan talaren inkludera eller exkludera lyssnaren i samtalet (Appel & Muysken 2005:119). Nedan finns det några exempel som kan anses att ha en direktiv funktion. I exempel 5 riktar programledaren sina ord till alla som lyssnar på podcasten. I exempel 6 byter Keurulainen språk till finskan: hon riktar ju sina ord till Valtonen. De diskuterar om vad de skulle säga till varandra i en viss situation, men de konstaterar att de inte kan tala så här till andra människor.

[2] Finlandism är ett ord eller uttryck som huvudsakligen eller enbart används i Finland. Finlandism kan även vara ett ord eller uttryck som har en annan betydelse i Finland än i Sverige. (Reuter 2014:14.)

(5) *Y'all* ni våra kära lyssnare, *our babes* (Keurulainen & Valtonen 11/2020)

(6) Jag sku(lle) ba(ra) vara så där att "*Hei muija!*" Jag sku(lle) ba(ra) vara så där att "*Hej gumma!"* (Keurulainen & Valtonen 11/2020)

Kodväxling har också en expressiv funktion i den här podcasten. När programledarna använder svordomar på engelska, kan det anses som en expressiv funktion eftersom det är ett sätt att uttrycka sina känslor (Kolu 2017b: 87–88). Nedan presenterar jag några exempel i materialet där den expressiva funktionen syns väl. Som kontext betonar svordomarna i exempel 7 den frustration som uppstår i samband med egoistiska människor som bara tänker på sig själva. I exempel 8 är ämnet mänskliga relationer, och diskussionen går ut på att det kan vara tråkigt att man inte har ett parförhållande eller inte är förtjust i någon.

(7) Det är fan, nej. Därför *being fucking no no*. (Keurulainen & Valtonen 11/2020)

(8) Det är så *fucking* tråkigt. (Keurulainen & Valtonen 11/2020)

Programledarna kodväxlar även med fullständiga meningar till något annat språk och det kan kallas intersententiell kodväxling enligt de olika typerna av kodväxling. Växlingar händer således mellan meningarna. (t.ex. Park 2000:88.) Det är något ovanligt att dessa växlingar förekommer i så stor mängd i materialet. Funktionen är vanligen fatisk, för situationerna kan tolkas så att det händer ett stilbyte när fullständiga meningar eller fraser används på ett annat språk. Det kan konstateras att den fatiska funktionen är vanlig i den här podcasten. Meningarna som sägs på engelska eller på finska kunde också ha sagts på svenska, så de kan därför räknas som stilbyte. Dessutom betonar programledaren eller säger mer dramatiskt "I could never." i exempel 9 där den fatiska funktionen syns väl. I exempel 10 kodväxlar programledaren till engelskan och där förekommer också stilbyte.

(9) Det är inte heller som att jag far hem till en kompis och tar typ en kaffe. *I could never*. Nej nej, absolut inte. (Keurulainen & Valtonen 11/2020)

(10) Ibland undrar jag att *how is that even possible*? (Keurulainen & Valtonen 10/2020)

Metalingvistisk funktion var mer sällsynt i den här podcasten. Med den här funktionen tydas på att talaren kommenterar sitt språkval på något sätt (Appel & Muysken 2005:120). Jag kan bara identifiera en metalingvistisk funktion och den har redan kommit fram i exempel 2 när jag diskuterade om

refenrentiella funktioner som förekommer i materialet. Såsom Kolu (2017b:88) påpekar, är funktioner inte alltid så entydiga och de kan fylla mer än en funktion på en och samma gång. Det kan konstateras att kodväxling i exempel 2 har såväl referentiell som metalingvistisk funktion. I exemplet kommenterar och motiverar programledaren sitt ordval genom att säga: ”jag vet inte någon liksom *expression* på det på svenska”. I föregående mening kodväxlar hon till finska med ett ord.

4.1.2 Iltapäiväkahvit

Fyra av de sex funktionerna förekommer i podcasten Iltapäiväkahvit. Referentiell funktion är dominerande och andra funktioner förekommer synnerligen lite eller inte alls. Det finns inga kodväxlingar med direktiv och poetisk funktion. Härnäst presenterar jag alla funktioner enligt Appel och Muysken (2005) som förekommer i den här podcasten samt tar upp några exempel på varje funktion.

Största delen av kodväxlingarna har en referentiell funktion i den här podcasten. De flesta av sådana kodväxlingar sker med enstaka ord eller programledarna hänvisar till något fenomen som inte kan sägas på finska. Det finns några enstaka adjektiv som sägs på engelska. Exempelvis i exempel 11 använder programledaren engelskans ord ”outgoing” i stället för finskans ”seurallinen” eller ”sosiaalinen”. Det är lite överraskande att programledarna använder svenskans ord *mysig* i båda avsnitten. Men å andra sidan verkar det här svenska ordet ha blivit allt vanligare bland finländare och särskilt bland ungdomar eller unga vuxna under de senaste åren. I finska språket finns det kanske inte ett så beskrivande ord för *mysig* och dess betydelse. Motsvarande ord skulle vara ”kotoisa” eller ”viihtyisä”. I exempel 12 syns hur ordet används i den här podcasten.

I exempel 13 finns det ett uttryck som inte kan sägas på finska eftersom sådana videor brukar vara på engelska. Programledarna hänvisar således till det engelska uttrycket och det är antagligen orsaken till det att den referentiella funktionen används i denna kontext (Börestam & Huss 2001:79). Exempel 14 kan vara lite kontroversiellt med tanke på gränsen mellan kodväxling och inlåning. Det är alltså fråga om engelskans ord ”effort”, och motsvarande ord på det på finska skulle vara ”yritys” eller ”panostus”. Men i den här avhandlingen betraktar jag ordet som exempel på kodväxling eftersom det inte uppges i Kielitoimiston sanakirja. Antagligen är ordet inte är etablerat i finskan fast programledaren böjer ordet enligt finskans böjningsform. Även i den här finska podcasten förekommer det en situation där programledaren inte kommer ihåg något ord på finska och frågar om den andra programledaren känner till det. I exempel 15 kommer Heikkala inte ihåg vad ”attract” är

på finska och frågar om det. Sedan kommer programledarna på det finska ordet ”vetovoima” och verbet ”vetää puoleensa” och fortsätter att diskutera ämnet på finska.

(11) Ja mä oon tosi *outgoing* ja silleen et mä kyl tutustun tosi helposti tyyppeihin.” ´Och jag är verkligen *outgoing* och så att jag bekantar mig nog lätt med människor. (Heikkala & Wahlström 10/2023)

(12) Siis mä oon päässyt sellaiseen niinku, *mysig* syksytunnelmaan niinku ihan täysin. Alltså jag har uppnått sådan här liksom, *mysig* höststämning liksom helt och hållet. (Heikkala & Wahlström 09/2023)

(13) Täs pitäs olla taustalla sellane *japanese lofi chill vibes soundtrack*. Det borde finnas ett sådant *japanese lofi chill vibes soundtrack* här i bakgrunden. (Heikkala & Wahlström 09/2023)

(14) Okei et tää toinen ei laita sitä samaa, samaa efforttii tähän mitä mä laitan. Okej att den här andra människan inte lägger samma, samma *effort* som jag på detta. (Heikkala & Wahlström 10/2023)

(15) Tää on se mitä sä haluut niinkun attractaa. Niin sehän on sitä manifestointia, et sä, mikä on attract? Det här är vad du vill liksom *attract*. Liksom det är ju att man manifesterar, att du, vad är *attract*? (Heikkala & Wahlström 09/2023)

Kodväxlingen har ganska ofta en expressiv funktion i den här podcasten. Svordomar och slangord hör till den här funktionen och de används för att uttrycka känslor (Kolu 2017b:87–88). I exempel 16 använder programledaren slangordet *tb*, det vill säga ”throwback” som innebär ’återblick’ och programledaren hänvisar till vänböcker som programledarna fyllde i när de var yngre. Såsom Kolu (2017a:154) tillägger, kan till exempel användningen av slangord signalera tillhörighet till någon grupp. Jag antar att målgruppen för den här podcasten känner till det här uttrycket och dess förkortning. En expressiv funktion syns tydligt även i exempel 17 där programledaren betonar sin åsikt med en svordom. Hon diskuterar att när hon inte är i ett parförhållande, vill hon inte ha barn eller inte gifta sig med någon och sedan när hon sällskapar med någon skulle hon svara tvärtom.

(16) Ei vitsi *tb (throwback)*. Nå men vilken *tb*. (Heikkala & Wahlström 10/2023)

(17) Mut sit ku mä oon yksin, nii mä oon ihan silleen *fuck no*. Men sedan när jag är ensam, är jag bara så att *fuck no*. (Heikkala & Wahlström 09/2023)

Med metalingvistisk funktion kommenterar talaren direkt eller indirekt sitt språkval (Appel & Muysken 2005:120) och en gång förekommer en sådan situation i den här podcasten. I exempel 18

diskuterar programledarna hur det har varit på sistone. De diskuterar ämnet först på finska men till slut konstaterar den andra programledaren att ”allt är bra” och tillägger ”på svenska”.

(18) *Allt är bra. På svenska*. (Heikkala & Wahlström 09/2023)

Det kan anses att vara lite överraskande att det talas så mycket svenska i den finska podcasten. Men funktionen med de här svenskspråkiga kodväxlingarna är många gånger att ironisera. Till exempel diskuteras i podcasten att den andra programledaren fick fungera som konferencier i ett evenemang där hon skulle tala svenska. I stället för att tala svenska använde hon Google Översätt för att skriva sina repliker färdigt på svenska. Med hänsyn till Appels och Muyskens funktioner (2005) representerar sådana kodväxlingar den fatiska funktionen. I exempel 19 syns ett stilbyte när språket byts till svenskan.

(19) *Tack för* tää artisti, joka oli äsken ja *nästa vi ska ha en sjungare (sångare) från Spanien. Tack för* denna artist som precis uppträdde och *nästa vi ska ha en sångare från Spanien.* (Heikkala & Wahlström 09/2023)

4.2 Skillnader i kodväxlingen mellan de två podcasterna

Kodväxlingen har referentiella, expressiva, fatiska och metalingvistiska funktioner såväl i den finska som i den finlandssvenska podcasten. Det finns ytterligare några kodväxlingar med direktiv funktion i den finlandssvenska podcasten som inte alls förekommer i den finska podcasten. Det förekommer inga kodväxlingar som har en poetisk funktion vare sig i Våra ogooglade liv eller i Iltapäiväkahvit. Enligt analysen är den referentiella funktionen dominerande i båda podcasterna, men även den fatiska funktionen är vanlig i den finlandssvenska podcasten. Det kan således konstateras att kodväxlingens dominerande funktion kommer fram i båda podcasterna, då man vill hänvisa till något. I podcasten Våra ogooglade liv förekommer ofta stilbyten som tyder på den fatiska funktionen. Sådana stilbyten är inte så vanliga i podcasten Iltapäiväkahvit.

I den finlandssvenska podcasten kodväxlar programledarna till tre olika språk som är finska, engelska och spanska. I den finska podcasten växlas mest till engelska och i någon mån även till svenska. De flesta kodväxlingar sker till engelskan i båda podcasterna, men i podcasten Våra ogooglade liv förekommer det ganska ofta kodväxlingar även till finskan. Till spanska växlas bara två gånger i den finlandssvenska podcasten.

Det finns en stor skillnad i kodväxlingen mellan de här två podcasterna. I podcasten Våra ogooglade liv förekommer sammanlagt 209 kodväxlingar, och i podcasten Iltapäiväkahvit är antalet mycket mindre för det förekommer 39 gånger växlingar till något annat språk. I ljuset av tidigare forskning är det vanligt att tvåspråkiga kodväxlar mer, men skillnaden är ändå tämligen stor.

Som jag redan diskuterat i kapitel 3.2, har jag först kategoriserat alla kodväxlingar enligt olika typer av kodväxling och efter detta börjat granska kodväxlingens funktioner i dessa podcaster. Nu ska jag ta upp några iakttagelser som jag har gjort om de här olika typerna av kodväxling.

Efter kategoriseringen av alla kodväxlingar som förekommer i materialet, kan det konstateras att intrasententiell kodväxling är den mest frekventa typen i båda podcasterna. Det här är inte ovanligt eftersom det har visats flera gånger att intrasententiella växlingar är den mest dominerande typen av kodväxling (Park 2000:87). Intrasententiell kodväxling sker således inom meningar och oftast handlar det om växlingar med enstaka ord eller uttryck. I Våra ogooglade livs två avsnitt förekommer det sammanlagt 121 gånger sådana växlingar och i Iltapäiväkahvit är mängden bara 29.

Den största skillnaden i kodväxlingen mellan de här två podcasterna gäller mängden av intersententiell kodväxling. Det är en mer sällsynt typ av kodväxling och innebär att talaren vanligtvis kodväxlar med fullständiga meningar till något annat språk. Det här syns dock inte i den finlandssvenska podcasten för intersententiell kodväxling används totalt 62 gånger. I podcasten Iltapäiväkahvit förekommer intersententiell kodväxling bara fyra gånger. I Våra ogooglade liv är sådana fullständiga meningar nästan alltid på engelska. Det som är intressant är att tre av fyra intersententiella kodväxlingar i podcasten Iltapäiväkahvit är på svenska och bara en på engelska. Dessa fullständiga meningar på svenska är dock ganska vanliga även för finländare. Till exempel är en av dessa meningar ”*Det passar bra*”.

Tag-växlingar förekommer 26 gånger i podcasten Våra ogooglade liv och sex gånger i podcasten Iltapäiväkahvit. Tag-växlingar kan alltså vara interjektioner, utfyllnadsord, citat eller idiomatiska uttryck. Nästan alla tag-växlingar som förekommer i materialet representerar interjektioner. Det finns dock ett idiomatiskt uttryck i podcasten Iltapäiväkahvit som sägs på engelska. I podcasten Våra ogooglade liv finns det inte andra tag-växlingar än interjektioner.

5 SAMMANFATTANDE DISKUSSION

Syftet med den här kandidatavhandlingen har varit att utreda vilka funktioner kodväxlingen har i en finsk och finlandssvensk podcast samt jämföra möjliga skillnader som förekommer i materialet angående kodväxling. Jag har använt kvalitativ innehållsanalys för att kunna svara på mina forskningsfrågor. Jag har kategoriserat alla förekommande kodväxlingar först enligt de tre olika typerna av kodväxling och efter detta granskat kodväxlingens funktioner enligt Appel och Muysken (2005).

Resultatet visar att kodväxlingen oftast har en referentiell funktion i de här två podcasterna. Mestadels förekommer denna typ, då programledarna vill hänvisa till något, men orsaken till användningen av den referentiella funktionen kan även vara bristande kunskaper i ämnet som diskuteras. Det förekommer sällan fall då talaren inte kommer ihåg ordet. En av de sex funktionerna, det vill säga den poetiska funktionen framkommer inte alls i dessa två podcaster.

Det är överraskande hur mycket programledarna kodväxlar till engelska i den finlandssvenska podcasten. Kodväxlingen är typisk för tvåspråkiga människor, men det var trots allt överraskande att kodväxling är så vanligt i podcasten. Mitt antagande var att finlandssvenska ungdomar kodväxlar mer mellan finska och svenska, men i den här undersökningen förekommer det fler växlingar till engelskan än till finskan. I och för sig har engelskans starka ställning på sociala medier diskuterats länge, och engelskan ersätter i någon mån finskan och svenskan. Ändå hade jag inte kunnat förvänta mig sådana resultat.

Man kunde även ha tänkt att språket skulle ha varit mer formellt i podcaster som finns på Yles plattform. Till exempel ingår i den expressiva funktionen många kodväxlingar i samband med svordomar. Och som redan har diskuterats har medierna en väsentlig roll för minoritetsspråkets status samt den språkliga vitaliteten och språkbrukarnas kompetens. Därför är det också intressant att engelska och även finska är så synliga i den finlandssvenska podcasten.

Analysen och undersökningens resultat skulle vara annorlunda om jag hade använt någon annan kategorisering än den av Appel och Muysken (2005). Eftersom en del av deras funktioner inte passade så bra för mitt material och för forskningskontexten, gjorde jag några ändringar i kategoriseringen och använde Kolus (2017a, 2017b) undersökningar om kodväxlingens funktioner bland ungdomar. Ändå saknar till exempel interjektioner eller uttryck för skämtandet med något annat språk. Sådana

fall har förekommit i den här avhandlingen. Det skulle vara intressant att skapa nya kategorier eller precisera de gamla kategorierna för att de skulle vara mer passande för olika forskningskontexter. Sedan kunde fortsatt forskning ha dessa nya kategorier som utgångspunkter.

KÄLLFÖRTECKNING

Primära källor

Heikkala, Olga & Wahlström, Vivi. (Programledare). (22 september 2023). Unelmakarttoja ja rintamaitoa. [Poddavsnitt]. *Yle Areena*. https://areena.yle.fi/podcastit/1-66468415.

Heikkala, Olga & Wahlström, Vivi. (Programledare). (6 oktober 2023). Ystäväkirjoja ja huvinarreja. [Poddavsnitt]. *Yle Areena*. https://areena.yle.fi/podcastit/1-66468421.

Keurulainen, Venla & Valtonen, Astrid. (Programledare). (16 oktober 2020). Goals i livet. [Poddavsnitt]. *Svenska Yle*. https://arenan.yle.fi/poddar/1-50642588.

Keurulainen, Venla & Valtonen, Astrid. (Programledare). (13 november 2020). Töntkär eller singelpingla? [Poddavsnitt]. *Svenska Yle*. https://arenan.yle.fi/poddar/1-50670902.

Sekundära källor

Ahlbin, Emma & Lind, Towe. (2023). *Könsstereotyper i podcasts: En kvalitativ samtalsanalys med fokus på hur könsstereotypiska samtalsmönster utspelar sig i podcasts*. [Examensarbete, Högskolan i Halmstad].

Antila, Jenna. (16 januari 2024*)*. Ennätykset rikki: Yle Areenalle vuosi 2023 oli podcastien vuosi – ilmiöksi noussut Kirjolla oli katsotuin ohjelma. *Yle*. Hämtad den 13 maj 2024 från https://yle.fi/aihe/a/20-10006112.

Appel, René & Muysken, Pieter. (2005). *Language Contact and Bilingualism*. University of Amsterdam.

Avery, Helen (2011). Lärares språkbruk i tvåspråkiga klassrum. *Educare – Vetenskapliga Skrifter*, volym 3, 145–175. http://hdl.handle.net/2043/13179.

Berglund, Raija (2008). *Ett barns interaktion på två språk. En studie i språkval och kodväxling.* Acta Wasaensia nr 190. Språkvetenskap 37. Vaasan yliopisto.

Berglund, Raija. (2009). Valta valita. Kaksikielisen lapsen kielenvalintaan vaikuttavista tekijöistä. Käännösteoria, ammattikielet ja monikielisyys. I: Enell-Nilsson, Mona & Nissilä, Niina (red.) *VAKKI symposium XXIX. Kieli ja valta.* Vaasan yliopisto. S. 50–61.

Börestam, Ulla & Huss, Leena. (2001). *Språkliga möten: tvåspråkighet och kontaktlingvistik*. Studentlitteratur.

Eronen, Riitta. (mars 2018). *Kielikello*. ”podcast”. Hämtad den 7 mars 2024 från https://www.kielikello.fi/-/podcast.

Gardner-Chloros, Penelope. (2009). *Code-switching*. Cambridge University Press.

Grosjean, François. (2010). *Bilingual: Life and Reality*. Harvard University.

Gudmundsson, Mimmi. (2024). *Könsstereotyper i podcasts: En kvalitativ samtalsanalys med fokus på hur könsstereotypiska samtalsmönster utspelar sig i podcasts*. [Kandidatavhandling, Uppsala universitet].

Harrie, Eva. (10 december 2020). *Podcast ökar i Norden – här finns lyssnarstatistiken.* Nordicom. Hämtad den 9 mars 2024 från https://www.nordicom.gu.se/sv/aktuellt/nyheter/podcast-okar-i-norden-har-finns-lyssnarstatistiken.

Heikkala, Olga & Wahlström, Vivi. (Programledare). (30 januari 2024). Traileri: Iltapäiväkahvit. [Poddavsnitt]. *Yle Areena*. https://areena.yle.fi/podcastit/1-67838104.

af Hällström-Reijonen, Charlotta. (2012). *Finlandismer och språkvård från 1800-talet till i dag.* Helsingfors universitet.

Institutet för de inhemska språken. (2022). *Kielitoimiston sanakirja.* ”podcast”. Hämtad den 7 mars 2024 från https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/podcast.

Institutet för de inhemska språken. (2024). *Nationellt språksamarbete*. Hämtad den 20 maj 2024 från https://www.sprakinstitutet.fi/sv/om_oss/spraksamarbete/nationellt_spraksamarbete.

Ipkpodcast. (14 juni 2023). ”OMG meillä on podcast!” [Bild på Instagram]. *Instagram*. Hämtad den 16 april 2024 från https://www.instagram.com/p/CteJl6kLw3a/.

Keurulainen, Venla & Valtonen, Astrid. (Programledare). (9 oktober 2020). Är din bästis en Karen? [Poddavsnitt]. *Svenska Yle*. https://arenan.yle.fi/poddar/1-50642589.

Kolu, Jaana. (2017a). "just de niillä oli sovmorgon": Kulturella och pragmatiska aspekter på kodväxling i tvåspråkiga ungdomssamtal i Haparanda, Stockholm och Helsingfors. *Språk och stil* vol. 27, s. 129–158.

Kolu, Jaana. (2017b). *"Me ollaan mukana tässä experimentissä": lingvististiska resurser och språkpraktiker i tvåspråkiga ungdomssamtal i Haparanda, Stockholm och Helsingfors.* Jyväskylän yliopisto.

Korpikunnas, Roosa. (2019). ”*När man int liksom can’t take it anymore*”. [Kandidatavhandling, Jyväskylä universitet].

Landgren, Pernille. (2014). *Podcaster ur ett samtalsanalytiskt perspektiv: En studie av två podcastsamtal.* [Kandidatavhandling, Mälardalens universitet].

Levälahti, Minna, Henricson, Sofie, Huhtamäki, Martina & Lindström, Jan. (2023). *Exploring language norms in podcasts distributed by a public service broadcaster in the Finland-Swedish*

mediascape. I: Reglindis De Ridder (red.) "One size fits all?" Linguistic standards used in the media of pluricentric language areas. PCL-PRESS. S. 121–144.

Loggarfve, Patricia. (2017). *Språket i svenska podcaster – En studie av manligt och kvinnligt språk.* [Kandidatavhandling, Lunds universitet].

Park, Hyeon-Sook. (2000). *Korean-Swedish code-switching: theoretical models and linguistic reality.* Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet.

Pölönen, Sakri. (9 juli 2023). *Podcastit täyttivät 20 vuotta: Näin alasta paisui miljardibisnes*. Helsingin Sanomat. Hämtad den 8 mars 2024 från https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000009705327.html.

Reuter, Mikael. (2014). *Så här ska det låta: om finlandssvenska och språkriktighet*. Scriptum.

Sandell, Hedvig. (19 februari 2021). ”En podd om oss, vår vänskap och allt och ingenting” – Sibbotjejer aktuella med säsong två av podden Våra ogooglade liv. *Svenska Yle*. Hämtad den 12 mars 2024 från https://svenska.yle.fi/a/7-1518848.

Stenberg-Sirén, Jenny. (2018). *Språk och språkideologier i radio och tv. Standardspråk och språkstandarder i finlandssvenska radio- och tv-nyheter.* Helsingfors universitet.

Stenberg-Sirén, Jenny. (2020). *Svenska, finska, engelska – komplement eller alternativ? En inblick i ungas språkanvändning.* Tankesmedjan Magma.

Svensson, Caroline. (2019). *”Oh, my god, det här är det bästa jag sett, typ”.* [Kandidatavhandling, Linnéuniversitet].

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.* Tammi.

Varis, Leeni. (18 januari 2015). *Finglish on ihan fine – kielten sekoittuminen kuuluu kielen kehitykseen.* Yle. Hämtad den 20 maj 2024 från https://yle.fi/a/3-7734309.

Yle Arenan. (2024). *Poddar.* Hämtad den 19 maj 2024 från https://arenan.yle.fi/poddar/program/30-1457.

Yle. (2024). *Definition av korrekt språkbruk.* Hämtad den 21 maj 2024 från https://svenska.yle.fi/s/definition-av-korrekt-sprakbruk.

Yow, W. Quin, Tan, Jessica S. H. & Flynn, Suzanne. (2018). *Code-switching as a marker of linguistic competence in bilingual children.* Bilingualism: Language and cognition, 21(5), 1075–1090. https://doi.org/10.1017/S1366728917000335.